

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПСИХОТЕХНІК У ФОРМУВАННІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

На думку дослідників, встановлення процесу комунікації передбачає введення особливих засобів перетворення енергії мовлення. Перш за все необхідно забезпечити введення сенсорних стимулів, які формуються в результаті взаємодії рецепторів із навколишнім простором. Наступним етапом стає структурування отриманої інформації, а потім відбувається кодифікація інформації, яка переробляється адресатом із використанням вербальних або невербальних знаків, призначених адресанту. Передача може здійснюватися різними способами, частіше за допомогою голосового повідомлення, яке сприймається на слух і певним чином перекладається у «розумовий» формат.

Міжкультурне спілкування, безумовно, має свої специфічні риси, що пов'язано, у першу чергу, з особливостями пізнання світу в рідній і чужій культурах. У своїй культурі пізнання світу відбувається на основі попереднього досвіду, автоматично. Використання такого підходу при контакті з іншою культурою без урахування зміненої оточуючої ментальності може призвести до помилок і навіть до комічних ситуацій. У цьому випадку зазвичай викладач стикається з двома поширеними підходами до даної проблеми.

У першому випадку студенти легковажно ставляться до використання понятійних категорій у мовленні і зовсім не переймаються проблемою відсутності обліку зміненого контексту. Представники цієї, зазвичай нечисленної, групи не відчують незручності при вживанні невірно побудованих фраз, використанні недоречних слів тощо.

У другому випадку, і даний випадок набагато поширеніший, студенти відчують страх перед можливістю опинитися у безглуздій ситуації, сказати що-небудь недоречне, неправильне.

Обидві позиції мають зрозумілі плюси і мінуси. Мабуть, головний урок в навчанні міжкультурному спілкуванню полягає у виробленні вміння спочатку побачити відмінності у вираженні явищ своєї та чужої культур, а також сприйняти нелегку ситуацію, коли різні об'єкти мають схоже чи однакове найменування. Потім учасник міжкультурного діалогу повинен навчитися нелегкому мистецтву «наведення мостів» між двома когнітивними і лінгвістичними системами.

Оскільки формування вищевказаних умінь – справа важка, така, що виснажує, остільки в наявності необхідність перевести навчання в цікаву форму Велику допомогу у цьому можуть надати ігрові ситуації, які дозволяють відпрацювати комунікативні навички. Наприклад, можна використовувати гру із запам'ятовуванням предметів, що знаходяться в кімнаті та мають назви, які починаються на певну букву. Це дозволить невимушено запам'ятати нові слова і побудувати нові асоціативні зв'язки.

Крім того, можна запропонувати гру «Три кола уваги». Суть її полягає в тому, що умовно малим колом вважається невелика ділянка навколо людини; середнім – простір кімнати, а великим – простір міста. Можна розширити велике коло до розмірів планети, але це не так важливо. Головне – дати опис своїх відчуттів у малому колі, середньому, великому... А якщо хтось приходить в гості в мале коло, то що трапляється? А що відбувається з вами, коли ви переміщуєтесь у середнє коло? Кого ви зустрічаєте?

Можна запропонувати студентам звернути увагу на те, що змінилося у середньому колі (аудиторії) з учорашнього дня: чи так стояли стільці, чи так лежала крейда на дошці, чи такого кольору була шафа, чи так лежали книги на столі та ін.? Таким чином тренується не тільки спостережливість, а й уміння вести діалог, обговорювати поставлену проблему, бути уважним до чужої думки.

Цікавим видається застосування гри «Розкажіть про інших те, чого вони самі про себе не знають». Коли студенти ще не дуже добре знають один одного, можна попросити їх припустити, ким працює батько певного студента, скільки у цього студента братів та сестер, яка у нього улюблена страва, яку він обирає професію та ін.

Дуже продуктивно на заняттях з усного мовлення використовувати форму спогадів, наприклад, спогади сьогоденного ранку: коли прокинувся, що робив потім, куди поїхав та ін. Головне – це тренування логіки і послідовності мовлення. Непогано запропонувати на занятті форму розмови по телефону. Це може бути розмова з деякою метою, наприклад, одержання кредиту у банку, розмова із лікарем, із другом, із дівчиною, із батьком та ін.

Подібні ігрові моменти дають змогу багатогранного відпрацювання деяких мовних ситуацій, у які неминуче потрапляють мешканці нашого та інших міст України. Саме такі заняття інтенсивно формують навички міжкультурного спілкування у іноземних студентів, які тільки починають опановувати нову для них мову.